

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 767/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť R. K., zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v bližšie neoznačenom konaní v súvislosti s vybavovaním jeho „žiadosti o nahradenie väzby zo dňa 27. 06. 2014“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2014 doručená sťažnosť R. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, Moyzesova 46, Košice, ktorou namieta porušenie svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len

„okresný súd“) v bližšie neoznačenom konaní v súvislosti s vybavovaním jeho „žiadosti o nahradenie väzby zo dňa 27. 06. 2014“.

Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné konanie za obzvlášť závažný zločin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona. Uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 14/2014 z 10. marca 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a súčasne neboli prijaté návrhy na nahradenie väzby zárukou, písomným sľubom, dohľadom mediačného a probačného úradníka ani peňažnou zárukou. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 5 Tpo 13/2014 z 18. marca 2014 zrušil napadnuté uznesenie v celom rozsahu a sám rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a o neprijatí ponúknutých alternatívnych opatrení nahrádzajúcich väzbu.

Sťažovateľ podal 19. apríla 2014 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej alternatívne navrhol nahradenie väzby prijatím písomného sľubu alebo dohľadom mediačného a probačného úradníka. Prokurátor žiadosti nevyhovel. Okresný súd o nej rozhodol uznesením sp. zn. 1 Tp 14/2014 z 28. mája 2014 tak, že ju zamietol a neprijal písomný sľub ani návrh na nahradenie väzby dohľadom mediačného a probačného úradníka. O sťažnosti sťažovateľa proti tomuto uzneseniu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 41/2014 z 26. júna 2014 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ následne podal okresnému súdu „*Žiadosť o nahradenie väzby peňažnou zárukou*“ z 27. júna 2014. Prokurátor žiadosti nevyhovel a predložil ju okresnému súdu. Okresný súd upovedomil sťažovateľa prípisom z 11. júla 2014, že o žiadosti nebude rozhodovať, a uviedol: „... *vzhľadom k tomu, že ste podali novú žiadosť o prepustenie z väzby dňa 30. 6. 2014, pričom o Vašej predchádzajúcej žiadosti bolo právoplatne rozhodnuté uznesením Okresného súdu Galanta v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave dňa 26. 6. 2014 a vo Vašej žiadosti ste neuviedli iné dôvody v zmysle ustanovenia § 79 ods. 3 trestného poriadku, súd o Vašej žiadosti nerozhoduje. neuplynulo totiž tridsať dní odo dňa, keď rozhodnutie o vašej predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.*“

Sťažovateľ namieta, že týmto postupom bolo porušené jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Podľa jeho názoru bola žiadosť z 27. júna 2014 odôvodnená novými skutočnosťami, a to ponúknutou peňažnou zárukou, o ktorej nebolo rozhodované v konaní o predchádzajúcej žiadosti, pretože v tomto konaní nebolo navrhnuté jej prijatie.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo R. K. na prejednanie a rozhodnutie veci v primeranej lehote v rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa obsiahnuté v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo porušené postupom, zásahom a nerozhodnutím o sťažovateľovej Žiadosti o nahradenie väzby zo dňa 27. 06. 2014, sudkyňou pre prípravné konanie Okresného súdu Galanta.

2. Sťažovateľovi R. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- €, ktoré mu je povinný vyplatiť Okresný súd Galanta... vo výške 3.000,- € do 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Galanta... je povinný uhradiť sťažovateľovi R. K. trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Viktora Križiaka do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (*mutatis mutandis* III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu...

Článok 5 ods. 4 dohovoru zaručuje osobám pozbaveným slobody právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybnit' zákonnosť pozbavenia slobody. Zároveň dáva týmto osobám právo na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody urýchlene vrátane nariadenia jeho ukončenia, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, body 33 – 36). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, bod 27). Článok 5 ods. 4 dohovoru preto vyžaduje periodickú súdnu kontrolu dlhšie trvajúceho pozbavenia slobody vrátane väzby. Osoba vo väzbe musí mať preto možnosť nechať preskúmať zákonnosť väzby v primeraných intervaloch (Bezicheri c. Taliansko, 1989, séria A, č. 164, s. 10, bod 20).

Sťažovateľ namieta, že okresný súd mal o jeho žiadosti z 27. júna 2014 rozhodnúť, pretože v nej uviedol iné dôvody na prepustenie z väzby oproti predchádzajúcej žiadosti, ktorá bol zamietnutá uznesením právoplatným 26. júna 2014. Iným dôvodom mala byť ponúknutá peňažná záruka.

Ústavný súd vychádzal pri posúdení sťažnosti na predbežnom prerokovaní z obsahu čl. 5 ods. 4 dohovoru (ktorý obsahovo zodpovedá čl. 17 ods. 5 ústavy) tak, ako je interpretovaný v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva. Z obsahu tohto článku vyplýva v prípade pozbavenia osobnej slobody väzbou právo obvineného iniciovať preskúmanie zákonnosti jeho väzby v primeraných intervaloch, nie

však právo obvineného podávať žiadosti o prepustenie z väzby bez akýchkoľvek obmedzení a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu rozhodnúť o každej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu bez ohľadu na jej obsah.

Z prípisu okresného súdu z 11. júla 2014 vyplýva, že posúdil žiadosť sťažovateľa z 27. júna 2014 podľa jej obsahu ako žiadosť o prepustenie z väzby, ktorá je odôvodnená rovnakými dôvodmi ako predchádzajúca žiadosť, pri rozhodovaní o ktorej zvažoval aj alternatívu nahradenia väzby niektorou z foriem záruky. Okresný súd dospel k záveru, že nahradenie väzby zárukou neprichádza v danom štádiu konania do úvahy, a preto považoval podanie návrhu na prijatie inej formy záruky odôvodnenej rovnakými námietkami za opakovanie žiadosti o prepustenie z väzby z tých istých dôvodov. Pretože bola podaná skôr ako to umožňuje § 79 ods. 3 Trestného poriadku, oznámil sťažovateľovi, že o nej nebude rozhodovať.

Od právoplatnosti rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, t. j. od 26. júna 2014, do podania predmetnej žiadosti 30. júna 2014 neuplynulo tridsať dní. Sťažovateľ svoj návrh na prepustenie z väzby za súčasného prijatia ponúknuť peňažnej záruky neodôvodnil žiadnymi novými skutkovými okolnosťami vzťahujúcimi sa na jeho trestné stíhanie a dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktoré by neboli dosiaľ posudzované pri rozhodovaní o jeho väzbe. Túto skutočnosť sťažovateľ nespochybňuje.

Úlohou ústavného súdu nie je hodnotiť, či žiadosť sťažovateľa z 27. júna 2014 obsahuje iné alebo tie isté dôvody, pretože ide v zásade o skutkovú otázku, na ktorej posúdenie bol príslušný okresný súd. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či okresný súd tým, že o tejto žiadosti nerozhodol odvolávajúc sa na § 79 ods. 3 Trestného poriadku, postupoval podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sumarizujúc uvedené, ústavný súd dospel k názoru, že postup okresného súdu nemožno považovať za svojvoľný. Okresný súd sa zaoberal argumentáciou sťažovateľa, aj jeho návrhom na prepustenie z väzby a oznámil mu, ako ním uvádzané dôvody hodnotil

a na základe čoho dospel k záveru, že žiadosť z 27. júna 2014 sa odlišuje od predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu len návrhom na nahradenie väzby inou formou záruky, ktorú s odvolaním sa na dôvody uvedené v rozhodnutí o predchádzajúcej žiadosti nemožno prijať. Vzhľadom na to, že neuplynula lehota na podanie opakovanej žiadosti, nie je záver okresného súdu, že o tejto žiadosti nie je potrebné rozhodnúť, arbitrárny.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záver, že okresný súd posúdil žiadosť sťažovateľa z 27. júna 2014 podľa § 79 ods. 3 *in fine* Trestného poriadku v súlade s právom sťažovateľa na periodickú kontrolu zákonnosti jeho väzby.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 80/2010).

Na základe uvedeného ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V nadväznosti na odmietnutie sťažnosti už nebol dôvod rozhodovať o ďalších návrhoch uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014